

Секція 16. СУСПІЛЬНІ ТА ГУМАНІТАРНІ НАУКИ

ФІЛОСОФІЯ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ

Божко Я.Ю., гр. Б-19

Науковий керівник – канд. філос. наук, проф. **О.М. Варипаєв**
Харківський державний університет харчування та торгівлі

Григорій Сковорода (1722–1794) – український просвітитель-гуманіст, філософ, поет, музикант, педагог. Біографи зазначають, що у Сковороди був глибокий розум, феноменальна пам'ять, поетичні здібності, виключно музичний слух і голос; він писав вірші, складав музику, грав на декількох інструментах, мав здібності до малювання.

Григорій Сковорода – найвидатніша постать у культурному житті України вісімнадцятого століття. Пройшовши складний шлях боротьби із зовнішнім «світом», який, попри всі зусилля, так і «не впіймав» його, Сковорода дійшов висновку, що, «коли дух у людини веселий, думки спокійні, серце мирне – то й усе світле щасливе, бажане. Оте є філософія». Саме таку філософію – філософію життя й прагнув створити «український Сократ», гармонійно поєднуючи основоположні принципи своєї філософської творчості та власний спосіб життя. Шлях творіння світу у Сковороди є подібним до шляху, яким іде та повинна йти окрема людина. В цьому паралелізмі виявляється та загальна гармонія, що є між «трьома світами». В кожному з трьох світів цей загальний для всього, для всякого буття шлях веде через смерть до життя, через смерть до воокресіння. Цей шлях можна символізувати в образі рослини. Життя всесвіту, космосу (світ Сковороди є космос, упорядкований та прекрасний, завдяки вічній ідеальній своїй основі) є так саме, як і життя рослини, процес, де єдність розкладається, розкладає себе у многість, себто узовнішню себе, переходячи до множини форм, що вже не сутні, що стоять поза самим єством. Цей закон життя можна встановити не тільки в великому, «житловому» світі, але і в житті його частин, зокрема в житті людини.

Г. Сковорода вважав, що через самопізнання людина розуміє свою місію, роль і місце в житті, виробляє відповідно до своєї природи спосіб життя, в основі якого повинна бути «сродна праця» як справді людське вираження життєдіяльності, самоутвердження особи. Така «сродна праця» є вище блаженство, яке приносить людині щастя за її покликанням, складає природні нахили і здібності. Вона мусить бути неповторною, не примусовою і не з метою збагачення. Саме тому він критикував егоїзм, бездумну наживу, закликав до справедливості в усіх сферах суспільної діяльності.